

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštni predal štev. 168.

Naslov za telegrame: »Napreje«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 13.807.

NAPREJ

Stane mesečno Din 25.—
za inozemstvo Din 35.—

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda
60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne
priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6 dinarjev.

Letnik VII., štev. 32.

Četrtikova

„Naprejeva“ številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo

Kmetko-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Nagobčnik.

Ne boj se sodbe ljudi,
boj se sodbe vesti!

Ali je Bog ali ga ni?

Klerikalci, ki so vzeli patent na
prodajanje božje milosti, bodo zopet
zakričali, da je »Napreje« brezbožen
list, ker si dovoli tako nesramno vpra-
šanje. Mi pa vendar še enkrat vpra-
šamo:

Ali je Bog ali ga ni?

In tudi odgovor se predrzemo na-
pisati: bogov je mnogo, zelo mnogo.
Vseh vrst, vseh velikosti, vseh spolov,
vseh plemen. Se celo zamorsko bogi-
njo imamo, severni Slovani molijo k
Črni Materi božji in tudi kažejo jo,
Črno Marijo z Jezuskom... Izmed
vseh najmočnejši je pa bog Oče z dol-
go sivo brado, tisti, ki je tako ne-
skončno »dober«, da je dal svojemu
sinu okusiti vse bridkosti proletar-
skega življenja od žalostnega rojstva
v hlevu do sramotne smrti na vislicah
(takrat je bil v modi križi!). In zakaj
je dal dobri Veliki bog tako trpinčiti
svojega sina? Zato, da se izkaže roka
pravice nad njim, da je še več nego
Veliki bog sam. Kajti roka pravice ne
gleda ne na levo ne na desno, ne na-
vzdol ne navzgor, ne na hudiča ne na
boga, ampak samo izvršuje pravico.
In pravica je bila, da umrje Jezus na
križu: za boga se je izdajal!

Jezus je bil umorjen »V imenu Nje-
govega Veličanstva rimskega ce-
sarja.«

V imenu istega veličanstva je bil
par sto let pozneje postavljen tudi Je-
zus za boga. Najbrž zato, ker se ni iz-
dajal za boga, ampak je učil, da je
Bog le eden...

Ce pregleda človek to množico ju-
dovskih in krščanskih in drugih bo-
gov in boginj in če se spomni na čud-
no dobroto bradatega Velikega boga,
bi rekel, da je to največji dokaz za
trditev: Boga ni! Kajti če bi bil, bi se
znal otresti vseh teh fušarjev, ki mu
kvarijo njegovo obrt in čast.

Človek bi rekel. Včasih pa tudi res
reče! Jezus je učil, da ne sme reči,
ampak da mora navzlic vsem množič-
cam lažnivih bogov in njih skušnjav
verjeti v Dobro in v zmago Dobrega
nad Hudim. Obup je uvrstil Jezus
med najhujše grehe. Gotovo tega ne
bi storil, če bi ne bil videl obupanih
ljudi. Res so takrat ljudje obupavali
nad Bogom, ker je bilo preveč bogov,
ker je roka judovske avtonomne in
rimske centralne pravice ljudstvo
preveč tepla in ker je Bog vse to do-
pustil, ne da bi poslal ogenj in žveplo,
kakor se spodobi — po mnenju malih
duš, ki same niti s prstom nečajo ga-
niti.

Ko je to Jezus videl, je rekel da je
baš ta obup kriv, če imajo krivični
plesalci okoli zlatega teleta tako veli-
ko oblast. Zavrzite obup, ki je grešen,
napačen, zmoten, škodljiv! Ne bojte
se ljudi, ki vam lahko telo uničijo, do
vše duše pa nimajo nobene moči! Ne
bojte se ljudi, bojte se sodbe svoje
vesti!

Tak je Jezusov nauk. Tak je pravi
krščanski nauk. Tak in nič drugačen.
In to je nauk o Bogu, ki je duh in ki
nima brade, ne sinu, ne žene, ne spo-
la; ki je duh! Razumete? Bog je Duh!

Za dokaz, da ta Bog res je, služi v
prvi vrsti dejstvo, da ga vsak v svoji
vesti čuti, da ga takorekoč sliši. Vsak!
Tudi krivičniki čutijo svojo vest in jo
tolažijo, češ, samo tole lumparijo bom
še naredil, potem bom pa ubogal. Tu-
di lenuhi bijejo hud boj z vestjo in jo
tolažijo: še danes me pusti pri miru,
od jutri se bom pa že poboljšal, jutri
začnem resno delati. Vsi tako. Še pi-
jančki pravijo, da pijejo le še za slovo
od alkohola! Jutri nehajo piti in za-
čno skrbeti za rodbino, za bodočnost.
Vsi tolažijo Boga, ki ga slišijo v sebi!

Med tem pa si hudič kremplje brusi,
brusi, brusi. Potem zagrabi krivični-
ka in mu ne dovoli, da se reši od stor-
jene krivice. Zagrabi lenuha in ga drži
na lenobi kakor na vrvi. Zagrabi
pijančka in ga drži v pijanosti, da se
ne more strezniti. In vse druge za-
grabi, ki so se vdali Hudemu, namesto
da bi poslušali glas Dobrega v sebi.
In vse zveže skupaj, da morajo v ko-
lobarju plesati okoli zlatega teleta.
Ko tako plešejo, jih pogosto še opozo-
ri vest, da so zvezani z vrvmi kapitali-
stičnega družabnega reda, a te vrvi so
močne, so hudičeve; tako močne so,
da govorijo nesrečneži: »Rad bi po-
slušal svojo vest, pa ne morem, zve-
zan sem!«

Dobro je potisnjeno v kot, Hudo tri-
umfira. Mali grešniki obupavajo, veli-
ki se rogaajo, vsi skupaj pa kričijo, da
ni Boga.

Mi ne obupavamo in ne obupamo!
Svojo vest smo rešili iz kapitalističnih
verig, postali smo javna vest. Javna
vest, ki ni prav nič odvisna od zlate-
ga teleta, ker se prav nič ne briga za
to, kako sodijo ljudje. Telo lahko ubi-
jete, vest je pa nedotakljiva in svo-
bodna. Vest je večna. Vest je duh.
Vest je Bog.

Zato: Je Bog!

Čim več nerodnežev je, ki bi radi
dali vesti nagobčnik, da bi morala
molčati, tem več ljudi spoznava večno
resnico, da se vest ne da zvezati. To
spoznanje daje nazaj vero v vest in
vero v pravega Boga, ki je le eden.

Proletarci! Poslušajte svojo vest in
pelj bomo slavo nagobčniku, ki nas je
združil!

Zakon o tiskovni svobodi.

Demokrati so ga skuhal, radikali
pozdravili, radičevci uzakonili. Med
mnogimi dobrimi lastnostmi ima prav
mного slabih, najslabšaja je pa ta, da
ni jasen in da bodo sodniki lahko so-
dili po svoje. To je tem bolj nevarno,
ker jemljejo isti kuharji, pozdravljalci
in zakonodajci svobodo vesti tudi so-
dnikom, strašče jih z odvisnostjo. Sod-
nik, ki se bo udal strahu, bo reš od-
visen.

Kdor pa dela prav, se mu ni ničesar
bati. Zato ni obupavati. Praksa bo po
novem zakonu morebiti še boljša ne-
go po starem, vsaj revolverski časopi-
si bodo morali svoje laži in izmišljoti-
ne malo omejiti. Če se bo po zakon
zlorabljal, ga bo kaj kmalu konec, ker
že zdaj vzbuja pozornost tujine.

Domača javnost je apatična, brez-
brižna; le časopisje je govorilo, dru-
god nič odmeva. »Proč s politiko« —
to geslo je umrtвило narod.

Zakon je bil v parlamentu sklenjen
samo od obeh vladnih strank, vsa opo-

zicija se je demonstrativno odstranila
podavši sledeči dve izjavi:

Ustava določa v čl. 13. ustave, da je tisk
svoboden. Zato daje s tem tudi smer, v ka-
teri bi se imel izdelati tiskovni zakon. No-
bena omejitev ne sme ovirati tiskovne svo-
bode, razen onih, ki jih predvideva čl. 13.
ustave. Načrt tiskovnega zakona, ki je pred-
ložen skupščini, ne podpira tiskovne svo-
bode, ampak jo težko omejuje z mnogimi re-
presivnimi in preventivnimi ukrepi, tako da
tiskovna svoboda skoraj popolnoma izgine.
Predloženi načrt je zato v nasprotju z ustavo
in ga je treba odkloniti. Določba iz čl. 135.
ustave, ki bi se morala že po duhu ustave
ukiniti, ker je prenehala zanjo zakonita po-
treba, pa se je sprejela v tiskovni zakon
samo zato, da bi se tiskovna svoboda čim-
bolj omejila. Z odredbo o zaplenbah je da-
na policijskim oblastem možnost sikanirati
in popolnoma onemogočevati izdajanje čas-
opisja. Sodna zaščita se izigrava. Odredba
o popravkih omogoča šikane. Odredba o od-
govornosti oseb, ki sodelujejo, o odgovornosti
izdajatelja, tiskarja itd. žali naš celokupni
upravni sistem in omogoča, da se zatre čas-
opisje, ki ne služi režimu in velikemu ka-
pitalu. Odredbe o kaznivih dejanjih so tako
splošne in nedoločne ter tako nazadnjaške,
da omogočajo kazensko preganjanje za naj-
bolj nedolžne stvari. Kazni, ki so določene
za posamezna kazniva dejanja, pa so po svoji
ostrosti take, kakor jih ne pozna več kultur-
ni svet. S tem zakonom določeno postopanje
v kazenskih dejanjih, ki so storjena s tiskom,
je tako, da absolutno onemogoča vsako
obrambo obtoženca. To postopanje ne stremi
za materialno resnico, marveč gre za to, da
si v vsakem slučaju obtoženec preskrbi sam
vse, kar bi sicer moralo storiti sodišče. Od-
redbe so vrhu tega tako nepopolne, da se
samo po njih ne more voditi kazensko po-
stopanje. Čl. 72. tisk. zakona odvzema nar.
skupščini javnost in dovoljuje policijsko cen-
zuro govorov narodnih poslancev v narodni
skupščini. Od vseh tiskovnih zakonov, ki
obstoje na ozemlju naše kraljevine, ne ome-
juje niti eden tako zelo tiskovne svobode,
ko predloženi in vendar samo tiskovna svo-
boda omogoča zdrav, normalen in napreden
razvoj naroda in države. Ako se ta zakonski
predlog sprejme, bo uničil v narodu prepri-
čanje v pravni značaj države, prav tako tudi
vero, da je pravica nad voljo posameznih
ljudi in strank. Radi tega odklanja celokup-
na opozicija ta zakonski načrt.

Obstojajo države s popolno tiskovno svo-
bodo, — toda brez splošne volilne pravice.
Ne poznamo parlamentarnih držav s splošno
volilno pravico in brez tiskovne svobode.
Naša država bo prva te vrste, ako se izgla-
suje ta zakon. Tiskovnemu zakonu, ki je

Lovro Klemenčič:

Nacionalna vprašanja in proletarski razred v Jugoslaviji in na Balkanu.

Razmerje med Slovenci, Hrvati in
Srbi po prevratu.

Ekonomsko popolnoma propadla
srbska buržuazija si je s pomočjo svo-
je politične zavednosti v teh 7 letih
hitro opomogla. Politično izvrstno iz-
šolana v stoletnih bojih s turškimi
fevdalci in srbskimi despoti, se je
hitro in bistro znašla v novem polo-
žaju, ko jo je slovensko-hrvaška bur-
žuazija (Narodna vlada) pozvala, naj
s svojo vojsko napravi »mir in red«
v Sloveniji, na Hrvaškem in v Bosni.

Hrvaška in slovenska buržuazija,
ki ne samo da med vojno ni gospo-
darsko propadla, temveč še silno obo-
gatela s pomočjo vojaškega »komuniz-
ma« in verižništva med vojno, je torej
v strahu pred revolucionarno razpo-
loženim ljudstvom izpustila iz rok su-
verenost in se brezpogojno poklonila
Beogradu. Edina meščanska stranka,
ki tega ni odobrila, je bila Hrv. Ra-
dičeva S. Stranka. Zato so takoj že

takrat vtaknili Radiča v zapor, kar pa
ni uničilo stranke, temveč je stranka
v dveh letih silno narasla in dobila
pri volitvah v konstituantno večino
glasov na Hrvaškem.

Mi moramo torej ugotoviti, da so vse
slovenske in hrvaške meščanske stran-
ke iz svojih kratkovidnih razrednih
interesov (boječ se agrarne revoluci-
je in socializacije) prosto in enostav-
no zavrgle nacionalne interese, suve-
renost Slovencev in Hrvatov.

To je nov lep dokaz naše marksi-
stične znanosti o nacionalnem vpra-
šanju: Buržuazija kaže svoje razredne
interese za nacionalne interese — ali
vselej, kadar so v nevarnosti njeni
razredni interesi, izda splošne nacio-
nalne ali splošno človečanske intere-
se. Mi smo to lepo opazili v ruski re-
voluciji, ko so izgnani fevdalci in bur-
žuji iskali pomoči proti ruskim de-
lavcem pri angleških, francoskih in
drugih vojnih intervencijah. Isto je

Obleke

kupite najugodnejše pri

Jos. Rojina

Ljubljana

predložen narodni skupščini, ni največji in-
terres resnice, marveč molčanje. Princip svo-
bode je do zadnjega izigran. Zakon gre tako
daleč, da sta celo satira in ironija kaznivi.
Vsak, kdor bo hotel od sedaj naprej ureja-
vati list, bo moral poznati vse zakone in
predpise kakor sodnik. Ako bo hotel popi-
sati dnevni dogodek (kakor ulični incidenti),
bo moral imeti avtor — službeno potrdilo,
overovljeno po pričah. Smer zakona drastič-
no nasprotuje načelom svobode javnega
mišljenja in javne morale ter je izrecnim do-
ločbam ustave tako nasprotna, da ni več to
strankarsko vprašanje, nego vobče vprašanje.
Zato podaja opozicija to izjavo, zapuša sejo
in vlaga protest, prepustajoč vladni večini
edino in popolno odgovornost.

Odstranili so se tudi samostojni de-
mokrati, ki so ta zakon prej kuhali,
upajoč, da bo branil njih lastno ko-
rumpirano vladanje. Ko jim je izpad-
la oblast iz rok, so proti. Vsa nemora-
la kapitalistične družbe se kaže v
tem dejstvu. »Jaz smem, ti pa ne!«
Enako je z radičevci, ki so bili prej
proti, zdaj pa so za. Za naše čitatelje
nov dokaz, kako krvavo potrebno je
načelo javnosti. Če imam jaz pravico,
da javno povem, moram to pravico
priznati tudi drugim, vsem!

Izjava opozicije je dokaj dobra, ka-
kor vidite. Pomanjkljiva je le tam,
kjer molči in kjer premalo razločno
govori. Zlasti poudarja premalo oko-
ličnino, da bo bogataš lahko tiskal
karkoli bo hotel, ker bo lahko plačal,
da pa proletarci ne bodo mogli usta-
navljati listov tako lahko, kakor bi bi-
lo potrebno. Seveda kapitalisti nimajo
interesa, zastopnikov proletariata
pa v parlamentu ni, ker je moda pro-
letariata točasno za »nepolitičnost«.

bilo v francoski revoluciji. Francoski fevdalci se niso sramovali klicati nemške, angleške i. dr. reakcionarce na vojno intervencijo proti svoji svobodni domovini!

Kakor hitro pa je jugoslovanska buržuazija s pomočjo lažisocialistov zatrla elementarno, instinktivno revolucionarno gibanje v SHS, so takoj zopet stopila na plan nasprotja, ki vladajo med slovensko, hrvaško in srbsko buržuazijo. Potlačili so razredni boj med proletariatom in buržuazijo — a takoj je vplamtel nacionalni boj med srbsko, hrvaško in slovensko buržuazijo.

Ko je slovenska in hrvaška buržuazija videla, kako energično ume srbska buržuazija potlačiti (ne meneč se za parlamentarna in svobodoljubna načela) svojega proletarskega razrednega nasprotnika, je sicer ploskala, ali postajalo ji je tesno pri srcu — češ, kaj pa če bodo v drugi situaciji tudi nas istotako potlačili?!

Na to ni bilo treba dolgo čakati. Hrvaško nacionalno republikansko gibanje je zavzelo tako širok razmah, da je pretila nevarnost hegemonistični vladavini v Beogradu. In brez posebnih očitkov vesti pristopa izkušena srbska buržuazija s pomočjo fašistovske demokracije in njenih lažisocialističnih agentov k »Obznani« nad večino organiziranega hrvaškega naroda.

Sele sedaj je hrvaška buržuazija uvidela svoje slabosti. Na tako nasilje ona ni bila pripravljena. In ker ni imela niti poguma, niti duhovnih in materialnih sredstev za nacionalno revolucijo, je bila prisiljena kapitulirati pred močnejšim nasprotnikom.

Srbska buržuazija pa je dovolj skušena, da je to kapitulacijo celega revolucionarnega programa sprejela in napravila »sporazum«.

Tako smo doživeli redko sliko (redko, toda ne edino v naši zgodovini), da se politični »krivci« v zaporu čez noč dvignejo na ministrske fotelje in postanejo vladna stranka.

Edina meščanska stranka HRSS, ki ob prevratu ni kapitulirala, je kapitulirala sedaj. Zopet nov dokaz, da so razredni interesi za buržuazijo vedno in v vsaki situaciji višje nego nacionalni interesi, za katere se ona tako rada skriva.

Enotna fronta srbske in hrvaške buržuazije.

Tako je čez noč ustvarjena enotna fronta med dotedanjimi najhujšimi sovražniki: med srbsko radikalno stranko, ki je izrazita predstavica srbske buržuazije, in med HRSS, ki je izrazita predstavica moderne hrvaške buržuazije.

Za kakšno ceno je kapitulirala HRSS, ne vemo, ker je »sporazum« delo zelene mize, ker ni objavljen, ker je to tajna diplomacija, tipično orožje in politična metoda buržuazije.

Vendar že prvi koraki združene hrvaško-srbske buržuazije jasno pokazujejo, da je sporazum izvršen na račun predvsem delavskega razreda in malih kmetov, a v drugi vrsti na račun narodnih manjšin.

Nova zakonska določba v dvanajstih o agrarnem vprašanju, ki pooblašča ministra za agrarno reformo (Pavla Radića), da lahko prodaja zemljo, ki presega minimum po agrarni reformi, ne da bi določila ceno — absolutno zemeljno rento — dovolj jasno kaže, da bo račun »sporazuma« plačal revni poljedelec. Srbska buržuazija, ki je agrarno vprašanje rešila v prošlem stoletju od fevdalnih ostankov, ni zelo interesirana, kako se ono rešuje v prečanskih krajih.

»Obznana« in »Zakon o javni varnosti in redu«, vse ostane ter se bodo ti izjemni zakoni v toliko hujše izvajali napram delavskemu razredu, v kolikor je pozicija buržuazije v enotni fronti močnejša. Dasi je buržuazija pri glasovanju o teh izjemnih zakonih podarjala, da so to izjemni, začasni zakoni, ki jih diktira izjemno stanje in pred vsem opasnost od separatističnih elementov (mišljeni so bili Hrvatje in drugi), vendar danes, ko je ta opasnost minila, nikdo ne pomišlja odpraviti te izjemne zakone, niti sam gospod Radić, ki je bil obtožen po teh zakonih!

Vrhutega izgleda, da je v sporaz-

umu med hrvaško in srbsko buržuazijo razdeljena »sfera vpliva«. Radićevci so dobili v svojo domeno Slovenijo, zato so prepustili svobodne roke Srbom v Bosni, Vojvodini, Makedoniji.

Hrvaški kapitalistični listi vsaj ne morejo zamolčati te strani »sporazuma«.

Slovenci in Hrvatje.

Hrvaški buržuazni ideologi so odnekaj smatrali Slovence za »planinske Hrvatje«. Oni verujejo, da morejo slovenski narod ravno tako pohrvatiti, kakor so to storili z Zagorci in Prieki, ki govorijo čisto slovensko kajkavščino. Se danes preprosto ljudstvo v samem Zagrebu govori kajkavsko narečje, ki je mnogo bližje slovensčini kot srbohrvaščini. Zato pa je tudi med Zagorci največ analfabetov!

Nova ekspanzija hrvaškega kapitala se torej obrača na sever, ker je na jugu zadela preoster, prezaveden politični odpor srbske buržuazije.

Za to ekspanzijo eksistira ekonomski predpogoji: Hrvatski finančni kapital ima jake podružnice v Ljubljani, Celju in Mariboru. Ako se ta kapital, ki je itak pod vplivom nemško-madžarskega, spoji z industrijskim v Sloveniji, ki je po večini nemškega izvira, potem bo ustvarjena trdna ekonomska baza, da Hrvati Slovence politično pohrustajo, kakor se drastično izraža g. S. Radić.

Da bi to storili čimprej, zato je treba poglobiti deželne meje in nasprotstva med Štajersko in Kranjsko. Tako je delal tudi Dunaj. Divide et impera! Razdeli in vladaj! Staro geslo, ki se vsekdar z uspehom rabi.

Slovenska buržuazija in njeni politični predstavniki (SLS in SDS) besnijo sicer od jeze nad to situacijo, ali iz te zagate ne vedo izhoda. Kako tudi! Saj je ta situacija plod 7 letne njih lastne politike! Sedem let sta se SLS in SDS nadkriljevali, katera bo bolj uslužna hegemonistični politiki centra. Sedem let sta obsojali boj hrvaških kmetov za nacionalno samoodločbo, ta boj zasmehovali in pobijali. SDS konsekvantno, a SLS, ker je to stranka mas, ki se opira na široke sloje, je v časih opozicije, mesto odločnega boja za samoodločbo naroda, za suverenost naroda, vršila demagoško propagando z neodločnimi avtonomnimi frazami, pod avtonomijo pa je razumela diktaturo svoje stranke in klerikalne ideologije.

Obe te stranki sta v zagati, iz katere težko, da najdeta izhod.

SRS, ki je samo podružnica Radićeve, je uspela vpreči v svoj voz tudi Samostojno Kmetijsko Stranko. In mesto, da bi te dve stranki odločno nastopili proti Radićevi kapitulaciji republikansko-demokratskega programa, ki sta ga pravkar osvojili in na njem zrasli — kapitulirata z njim vred na veliko veselje svojih konkurentov SLS in SDS.

Kakšno stališče naj zavzame v tej situaciji delavski razred, oziroma organiziran zaveden del njegov? Proti zavojevalni politiki enega ali drugega naroda proletarska stranka ne sme ostati ravnodušna. Ako bo slovenska buržuazija prisiljena plačevati poleg bremen inozemskim finančnim gospodarjem še bremena hegemonističnega režima hrvaški in srbski buržuaziji, je jasno, da bo vsa ta bremena zvalila na delavski razred in revno kmečko ljudstvo. Kako bo to storila?

Predvsem bo odpravila 8 urni delavnik, ki je v večjih podjetjih v Sloveniji še v veljavi, a na Hrvaškem v provinci že povečini odpravljen.

Agrarna reforma, ki je najmanj izvršena v Sloveniji, bo končno pokopana.

Socialne ustanove, ki so že itak centralizirane v Zagrebu, bodo spremenili še bolj v korist kapitalistov. Z eno besedo: odvisnost industrije v Sloveniji od hrvaških kapitalistov bodo plačali delavci in mali kmetje.

V očigled politične nesposobnosti slovenske buržuazije, ki je zatajila vsa načela svobodoljubne demokracije in dovedla do današnjega stanja, je jasno, da bi bila naloga proletarskega razreda, da postavi proti zavojevalnim načrtom srbsko-hrvaške buržuazije, ki uspevajo zaradi fašistovske demokracije in klerikal-

ne ideologije, jasna načela socialne proletarske demokracije, o treh glavnih vprašanjih, ki so aktualna: o nacionalnem in agrarnem vprašanju in o socializaciji.

Na razvalinah meščanske fašistovske demokracije bi bila torej zgodovinska naloga proletariata, zgraditi osnove svoje proletarske, socialne demokracije, ki bi potom razrednega boja kljubovala uspešno vsem imperialističnim reakcionarnim elementom.

Ali delavski razred je tako razcepljen, da danes predstavlja samo njegov organiziran razredno zaveden del relativno majhno politično moč.

Dobra polovica proletariata je ideološko še vedno v mrežah klerikalnega kapitalizma. A še mnogo več, gotovo nad tri četrtine veruje v kapital in korupcijo ter nima vere v lastno silo.

Zato pa je tembolj očiten zločin onih lažisocialističnih voditeljev, ki so 7 let tvorili pricepek fašistične demokracije in klerikalne demagogije, ki je kot večinska stranka največ odgovorna za današnje žalostno stanje. Ti lažnjivi socialistični voditelji so tembolj krivi, ker še danes v taki težki situaciji preprečujejo konsolidacijo socialne proletarske demokracije, ki se zbira okoli zavednih organizacij.

Ti lažisocialisti, ki imajo zmešano ideologijo malih »špispurgarjev«, se utapljajo v špispurgarskih intrigah, osebnih sporih, korupciji in demagogiji, namesto da bi načelno razpravljali o težkem problemu in tako stremili za duhovno enotnostjo socialne proletarske demokracije. Brez duhovne enotnosti pa ni organizacijske. Z demagogijo, intrigami, osebnimi spori itd. se dosežejo samo trenutni uspehi.

Trajni uspehi so samo v zavednosti. Samo zavedni in njihove organizacije bodo z neumornim trudom usposobile proletarski razred, da izvrši svojo zgodovinsko nalogo.

Sele takrat, ko bodo proletarski zapupniki ne glede na svoje voditelje mislili enotno in pravilno s svojo glavno o glavnih programatičnih vprašanjih, ki razdvajajo danes delavski razred v klerikalni, fašistični, socialfašistični, sindikalistični in ne vem še kakšen tabor — sele takrat bo socialna proletarska demokracija zmožna voditi razredni boj uspešno in zavojevati ne le trenutne uspehe, temveč trajne.

Tako pa so spori med meščanstvom, ki se vršijo zaradi interesnih nasprotij, a v glavnem samo za monopol eksploatacije, samo za krinko njihovih razrednih interesov, zaradi nezavednosti vzbudili med delavstvom iluzijo, da je ta ali ona meščanska stranka boljša od proletarske.

Spori med slovensko, hrvaško in srbsko buržuazijo bodo trajali tako dolgo, dokler ne bo proletarska socialna demokracija zavedna in močna s pomočjo razrednega boja rešila končno vsa pereča vprašanja.

Lucifer.

(S sestanka ženske sekcije SSJ in KDZ 26. julija v Trbovljah.)

Lucifer je bil silno zaljubljen v krasno Marijo. Pobil je 7 mož, da si je pridobil 7 človeških lobanj ter v njih se nahajajočo silno občutljivo modro tekočino (fluid), in je s to tvarino sugestiral Marijo in celo posadko ladje, da je plula na severni tečaj z Marijo v naročju, ki se mu je hipnotizirana udala, da bi rešila svojega ljubljence, ki je videl tudi v najtemnejši kotiček Luciferjeve skrivnosti.

Ta odstavek iz »Jutrovega« romana ne spada na to mesto, toda pomen te vsebine je tako primeren, da nam lahko služi za dokaz današnje sugestije pri voditeljih. Če danes kdo govori, da minister n. r. Kristan ni baba, je to resnica, če pa trdi Zveza žen in deklet, da ni pod vplivom Kristana, pa to ni resnica.

Tudi Tone Kristan si je moral pridobiti teh 7 glav, čeprav ne z ubijanjem (pa vsaj s podobno silno privlačno silo) samo da so tudi ženske lobanje vmes, potem katerih sugestira in hipnotizira, da mu celo iz Trbovelj jadrata nasproti v naročje, da vas oskruni. Oskruni, pa ne telesno, ampak duševno. Cenj. sodružice, ne pustite se oskruniti, če hočete rešiti iz večne sugestije sebe in vašega ljubimca, ki bije boj proti tajni diplomaciji, ki je največje zlo za človeštvo.

Saj to tudi ve same čutite na dednem zakonu. Zakaj, bi lahko vprašale? Spominjale se boste, da so takrat, ko se je vršilo zedinjenje in ko se je odločalo o pravici prestolonasledstva, vedeli ti nadsodružki, kakšen je ta dedni zakon a so vam ga zamolčali (za rezervo) a danes, ko so dobili od razredno zavednega proletariata nezakupnico in ko je v nevarnosti voditeljska čast, danes pa so ga izvelikli iz temnega kota ter kličejo vas žene in dekleta: »Le vkup, le vkup brez politike, da se ne zastrupite! Iz tega je videti, da ti socialisti mavrične barve niso nikoli imeli interesa boriti se za ženske pravice, kar dokazuje tudi dejstvo, da so vsi od Čobala do Kristana kršili socialistični program, ki edini zagotavlja ženi enakopravnost. Tajno so delali pogodbe z buržuazijo za ministrske portfelje in pozabili so na enakopravnost žene z možem, pozabili so na žensko volilno pravico, za katero se ve žene še danes borite, a to so namenoma pozabili, češ ženske bodo zaradi nezavednosti volile klerikalce, ki znajo tudi dobro hipnotizirati, potem bi bili ministrski stolčki omajani, pa kar je še hujše, žene bi postale politično izobražene in luciferjev fluid bi ne imel več vpliva, pa tudi mavričarji bi ne mogli več ponujati ženskam le »primerno« zastopstvo na zadružnem polju (primerno pravijo v ženskem listu; kje pa je proporc?) radovedni smo, kakšna bi bila ta mavrična družba, če bi zadobila odločilno moč v državi, kakor jo ima danes slavni direktorji v Konsumu, ki ima vsak njegov član plače za več hlapcev zato, kar se vozijo v avtomobilu, več hlapcev pa, ki nosijo vreče, naj strdajo in zraven še njih žene in recimo še 20 otrok. Če se pa »Naprej« bori proti taki krivici, in če se bori za enake pravice žen in mož, tedaj je jasno, da se morajo boriti tudi žene za svojo pravico rama ob rami z izkoriščanim možem. Saj žene imate skušenj dovolj. Če moč doma gospodari po svoje, žena pa zopet po svoje, tedaj gre gospodarstvo rakovo pot. Tako bi šlo rakovo pot tudi v organizaciji, v občini in državi. Nič boljše bi ne bilo, če bi žene še dalje prepustile politično delovanje samo možkim. Politika kruh reže, pa ne samo možu, temveč tudi ženi. Zato proč s separatizmom!

Ne pozabite, da je dr. Tuma na predavanju v Trbovljah rekel: »v politični organizaciji gre za moč v državi, in vam ženam za volilno in druge pravice«. Najtopleje vam ženam in dekletom priporočamo, da se lotite delovanja na gospodarskem, strokovnem in političnem polju. Čitajte resno časopisje, (zlasti socialistične

Priporočamo trdko

Josip PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloia, belega in ružavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potreščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikrrojevanje in za obrezovanje trt.

Na veliko! Na malo!

Poravnajte naročnino!

ga!) Najglavnejše pa je, da začnete same misliti in gledati. Potem boste tudi ve zapazile v klerikalni »Pravici« članek »Boj materializmu«, v »Ilustriranem Slovencu« pa sliko, »Dragoceni zaklad zlatnine in diamantov svete cerkve v Rimu«. To je menda dovolj jasno od dveh bratov, ki služita enemu in istemu gospodarju.

Ravno isto, kakor pri mavričarjih, ki toliko govorijo o združnem idealizmu, na drugi strani pa zapaziš milijone pri tistih, ki tako govorijo. Kakor članek v »Socialistu« kot vodena pritožba proti funkcionarjem bolniške blagajne, čeprav so funkcionarji O. U. Z. D. sami tisti, ki kritizirajo. Torej je vsa kritika le pesek v oči tistim, ki ne mislijo s svojo glavo in ki ne gledajo s svojimi očmi.

Tako žene, ne dajte varati tudi na strokovnem polju, ne sebe ne svojih mož.

N. pr. protestni shod v Trbovljah Unije slov. rudarjev oziroma Zveze rudarjev 15. junija, na katerem so bili govorniki večinoma vsi funkcionarji Delavske zbornice (pa tudi predsednik iste, Čobal in tajnik Uratnik so njih idejni bratci) so torej ti govorniki predlagali, naj Trboveljčani zahtevajo na shodu od njih samih, naj razpišejo volitve. Ali to ni nesramno igračkanje z rudarji?

Tako je tudi z volitvami v bolniško blagajno in bratovsko skladnico, saj so to vendar avtonomne institucije! Mar naj li rudarji sami razpišemo volitve v te institucije? Na delo! Da se rešite Luciferjeve sugestije in da dosežete svoj cilj! Rudar.

Svetovno hinavstvo.

Svetovno hinavstvo so vprizorili državni funkcionarji Združenih držav Severne Amerike. V Daytonu se mora pred sodiščem braniti profesor, ker je učil znanost brez ozira na Mojzsove laži, ki jih smatrajo klerikalci za »svete«. Zlasti gre za postanek sveta in izvor človeka. Mojzes je resnično lagal, kakor je razloženo v knjigi »Socializem in vera«. Kdor hoče rešiti Mojzsove laži, mora izjaviti, da Mojzsovih knjig Svetega pisma ni pisal on sam, ampak so mu jih drugi podtaknili. S tem pa seveda »svetost« in nezmotljivost Svetega pisma še bolj pade.

Vsa gniloba kapitalističnega družabnega reda starega in novega sveta se je razgalila s tem procesom. Če bi se kaj takega zgodilo v kaki jutrovski deželi, bi bilo to še razumljivo, ker tam je svoboda vesti, znanosti, nauka, govora in tiska dovoljena samo kapitalistom in njih plačanim posvetnim in duhovnim hlapcem. (Ne mislimo na Turčijo, Kitajsko itd., ampak na »Jutro«, ki je svoboda ne le tlačil, ampak še tudi izrečno napisalo, da je škodljiva!) Če bi se to zgodilo v kaki taki deželi, bi bil to škandal samo zanjo. Ker se je pa zgodilo v svobodni Ameriki, tam kjer se obhaja praznik Svobode vsako leto kot narodni praznik, to pomeni svetovni škandal XX. veka.

Žal, da svet tega ne občuti tako. Res, da se zgražajo znanstveniki in da se tudi časopisje razburja, a vse le tako, brez resne volje onemogočiti take škatle za vselej.

Ko je sovjetska Rusija uvedla omejitve svobode, se svet ni le zgražal, ampak je poskušal tudi organizirati križarsko vojno proti Rusiji. Seveda, takrat je šlo za žep, ker je Rusija vzela kapitalistom naropano tujo lastnino. Tu gre pa le za duhovne vrednote, za svobodo duha, to le teptajte! Mi, ki imamo denar, smo dovolj svobodni, kdor ga pa nima, je prav, da mora misliti tako, kakor rečemo mi. Da, smogotci tako mislijo po vsem svetu, to je, kar daje temu škandalu svetovni pomen.

Pa vendar je še nekaj bolj škandaloznega pri tem: obramba svobode duha. Sodišča so dandanes stroji brez duha. Stroj pa nič ne izbira, ampak zagrabí vsako poleno tako, kakor mu ga predložiš. Zagovorniki, ki imajo mnogo opravka s sodišči, to vedo in vedno razlagajo, da ne gre toliko za stvar, kakor za formalno stran. In tako potem tudi branijo. Tega profe-

sorja ter z njim vred tudi vso znanost in svobodo duha ter ves napredek človeštva je branil zagovornik med drugim tudi s tem, da profesor ni trdil, da bi bila razlaga Svetega pisma o stvarjenju sveta neresnična.

Meni se zdi, da je tak zagovornik še več kriv, nego tožniki! Kdor brani razvojno teorijo, jo mora poznati vsaj površno. Torej mora tudi vedeti, da ne le razvojna teorija sama, ampak da tudi vsa znanost že stoletja ne smatra pravljice Svetega pisma za nič več, nego za pravljico, enako vredne, kakor pravljice Tisoč in ena noč.

Prav je imel profesor, če ni trdil, da je razlaga Svetega pisma neresnična. Saj tudi o drugih pravljicah profesorji ne trdijo, da niso resnične, ker se o tem sploh ne govori. Saj bi se vsi smejali, če bi kak profesor dandanes trdil, da svetopisemska zgodba o stvarjenju sveta ni resnična — vprašali bi ga, odkod se je vzel, da je to šele zdaj spoznal. To bi bilo enako, kakor če bi kdo začel razlagati, da 2 krat 2 ni pet.

Da torej profesor tega ni trdil, verujemo, vendar pa imamo občutek — vsaj jaz ga imam — kakor, da bi hotel zagovornik s tem reči, da svetopisemska razlaga je resnična ali da je vsaj lahko resnična. Tega pa zagovornik znanosti v njeni obrambi proti srednjeveškemu mračnjastvu ne sme reči, razen če brani z namenom, da bi potlačil! Kakor je res potlačil, kajti profesor je bil ne le sojen, ampak tudi obsojen — na veliko sramoto našega veka!

Razno.

r Stavka angleških rudarjev je odložena na prihodnjo pomlad. Kakor smo zadnjič omenili, bi bil boj prehud in preveč usodepoln, zato se je odločila država, da bo pomagala kapitalistom nositi zgubo in tako ostanejo rudarske mezde neizpremenjene. V naših razmerah bi taka rešitev pomenila, da bi morali rudarjem plačevati njih mezde drugi delavci, kapitalisti bi pa dobiček spravljali. Na Angleškem pa, upamo, da ne bo tako, ampak bo država kapitalistično »zgubo« natančno pregledala, predno jo bo pokrila. Pri tem pregledu bo tudi delavstvo sodelovalo, ne le vladna zelena miza. Tako se lahko zgodi, da bo prišla angleška premogovna industrija pod javno kontrolo, in to pomeni velik korak naprej. Angl. rudarji so na ta uspeh upravičeno ponosni, ker bo koristil vsemu delavskemu razredu. Če se do spomladi kapitalisti premislijo vendarle siliti rudarje v nižje mezde ali daljši delavni čas, bo to dokaz, da se javne kontrole bojijo in bodo v boju tem bolj temeljito tepeni.

r Rekord nezavednosti so dosegli redki delavci, ki bodo še nadalje verjeli »Socialistu«.

Rekord demagogije bodo pa priznali temu listu njegovi bogati podporniki, ki verjamejo, da je za tem listom »mnogo delavstva«. (Številki »Socialist« ne mara objaviti, češ, kapitalisti bi vedeli, kako močne so njih organizacije — to je točno, ker bi potem ne dali nič več podpore!) Najnovejši rekordni uspeh je dosegel »Socialist« s trditvijo (31. VII., da je njegova stranka edina ostala sama sebi zvesta in dosledna ter da bi bilo nepolitično, če bi tega zdaj ne povedal, ko vse druge stranke, zlasti Radičeva, tako menjujejo svoje nazore. Tako pišejo tisti zelenomizniki, ki se — kakor jih je malo — vendar 3 krat na dan skregajo, kakšno taktiko bi bilo treba zavzeti. Tako pišejo takrat, ko je šel njih šef Kristan v Baško za Radičem iskat direktne zveze, pa je bil odbit, ker niti Radič ne mara politikov takih kvalitete. Potem pa, ko je bil odbit, je dal po svojem plačancu napisati članek proti Radiču in ga dal s podpisom »uh« objaviti v »Jutru«. To je dosled-

nost zadnjih dni, kaj pa šele, če se kdo spomni na doslednost teh zelenomiznikov v zadnjih letih! Ne le, da so svoja načela stalno menjavali (samo načelo denarja jim je bilo ves čas svetlo!) menjavali so tudi svoje politične zveze, pa ne le zveze s takozvanimi proletarskimi strankami, ampak tudi s klerikalci in demokrati. Mavrični kameleon govori o stalni barvi! To je rekord vseh rekordov!

r Ženske hočejo na vsak način ostati podrejene moškim. »Kaj bomo me, ubožice! Saj še čitati ne moremo, tako smo vprežene!« Potem jo pa najdeš pri čitanju tistih žalostno zabavnih novic, ki jih je kapitalistično časopisje polno, ker tintenkuliji dobro poznajo in primerno zlorablajo najnižje instinkte. Sram jo je, a namesto, da bi se izpremenila, se ti odreže: »V cerkev pojdi pridigati svojo moralno!« Vendar včasih pogleda tudi ona v »Napreje«, da bo mir v hiši. Pa najde v »Napreju« prehude članke proti cerkvi in pravi, da tako ne bomo nikdar ljudstva pridobili. Nekatero ženo so tako daleč za luno, da niti razumele ne bodo hudega biča te strašne, a resnične notice! — Pri sosedovih ni nič boljše. Sosed se vselej napije, kadar zaide med nesocialistično družbo. Vendar mu žena tega pijančevanja ne zameri tako, kakor tistih par dinarjev, ki jih plačuje za organizacijo. Tako nosimo vsak svoj pekel, ker smo jemali žene za igračkanje namesto za življenje! Mnogo je takih nezavednih žen. A potem, ko so svoje moze odvrnile od socialističnega sodelovanja, skušajo krivdo zvaliti na socializem! Vaše nasprotovanje in zadrževanje je krivo, ne pa socializem. Ta je kriv le toliko, da Vas je premalo ostro zbujal iz srednjeveškega spanja!

r Henrik Barbusse pravi o organizaciji, ki hodi po višjih poveljih, takole: »Množica stopica in se razteza po strmi cesti, da se na prostem, pod neizmernim obokom noči, brodi po sparrini kakor v levji kletki.« Tako so hodili vojaki in nobeden ni videl drugega ko hrbet svojega sprednjika. Tako hodijo nezavedni delavci in vsak vtakne svojo nogo v blato tam, kjer jo je njegov sprednjik iz blata potegnil. Vsi skupaj tvorijo ogromno maso z neverjetno silo, a nad to silo razpolaga poveljnik, on ima v rokah vso moč. (Ali veš, kakšen razloček je med silo in močjo? Čitaj še enkrat članek o tem v Majskem spisu 1925, str. 29!) — Nad 5000 čitateljev »Napreja« želi, da bi bil »Naprej« zopet večji, a samo nekaj nad 2000 ga plačuje (2400 se ga tiska, kakor vidiš na zadnji strani). Drugi ga čitajo zastoj in nič jih ni sram izposojevati si ga. Pred 14 dnevi smo objavili, da bo »Naprej« izhajal takoj po dvakrat na teden, ko pošlje 1000 naročnikov dvojno naročnino, pa se je do četrtega — torej v 12 dneh — odzvalo le 14 naročnikov (Krško 5, Jesenice 2, Vrhnika 2, Ljubljana 3, Pragersko 1, St. Jurij ob j. ž. 1). Trikrat toliko jih je pa vprašalo, kako si to mislimo. Vsi drugi pa vtikajo nogo v luknjo svojega sprednjika. In ker je ta sprednjik precej daleč zadaj, so zadaj tudi oni sami. Sodrug, saj nismo vojaška organizacija! Če vidite, da je sprednjik zaspal, stopite sami naprej! V čem je že naša moč? Ali nismo govorili nekaj o zavednosti?

r »Socialistov« odgovor (31. VII.) je treba vsekakor čitati. Ker Svetek sam ne zna, mu je neki Uratnikov stilist napisal »stvaren« odgovor. Mi seveda ne vidimo nič stvarnega v njem, ker nismo juristi in se še sploh nismo ničesar naučili. Pri tem smo pa še tudi trmasti in hočemo z glavo skozi zid, namesto da bi šli h Kristanu v šolo, ki je edini podkovan v strokovnem vprašanju. Tako mislijo vsi, ki smatrajo za najboljšo — zlate podkve (kapital).

r Grafičarska stroka. Pastorek nadaljuje svoje neslanosti v »Grafičkem radniku«, a ker ga je neslanosti sram, jih je to pot temeljito osolil. Grafičarjem bodo dobro teknilo, če drugega ne, bodo začeli premišljati o kapitalističnih profitih in prav gotovo ne bodo prišli do takih zaključkov kakor Pastorek, ki je iz usmiljenja do delavcev v eni tiskarni hotel, da zgubi- jo delavci v drugi tiskarni zaslužek,

zato naj pa delavci, ki vzdržujejo »Napreje«, plačajo 25% več, kajti tam se bo tiskal »N« na najmodernejšem rotacijskem stroju. Naša logika je drugačna. Predvsem ne bomo nikdar hujskali delavcev proti delavcem, dalje pa smo glede strojev tega mnenja, da morajo biti moderni boljši nego stari. Drugače je treba moderne stroje razbiti. Tako je Pastorek sam tudi mislil, dokler je verjel v škodljivost kapitalističnih profitov. Ko nam je »socialistična« Ljudska tiskarna lani dokazovala, da je strojno delo veliko dražje nego ročno smo bili s Pastorkom vred prepričani, da bi kapitalisti stroje takoj razbili, če bi verjeli v to bedarijo. Zlasti pa bi tudi delavci morali biti zato, ker je pri ročnem delu brezposelnost manjša. Vendar strojev ne razbijajo ne kapitalisti, ne delavci. Če bo »Grafički radnik« take modrosti še nadalje objavljati brez komentarja, bomo morali misliti, da se z njimi strinja. Dozdaj tega še ne mislimo. Enako bo treba, da knjigoveška zadruga zavzame stališče napram Pastorkovim jeremiadam. Če ne mara na dolgo, naj vsaj kratko pove, če se z njim strinja ali ne.

r Pastorku osebno odgovarjati smatramo pod častjo soc. lista. Samo glede zgube kruha bi bilo dobro opomniti, da je lani sam dolžil Korunovce in njih centralo SDS in tudi dokaz za to nam je razlagal. Češki konzul mu je namreč svetoval, naj se ne vtika v politiko, če hoče da ga oblasti ne izženejo in pokazal mu je tudi »Socialista« kot dokaz, da je Pastorek v Jugoslaviji nadležen. Takrat je P. razumel, da naša stranka ni kriva — zdaj pa ji podtika, da mu je odjedla kruh. Seveda, mož je bil tudi preveč boječ. Po svojih funkcionarjih mu je naša stranka razložila, da bi moralo biti obenem z njim izgnanih tudi stotine drugih Čehov, ki v tem slučaju tudi nimajo pravice bivanja v SHS, da je torej strah nepotreben, dokler mu ne bodo mogli nič drugega očitati, kakor da je Čeh. Tudi tozadevne strankine intervencije pri odgovornih činiteljih so ga morale prepričati o tem, vendar se je še nadalje »bal«. Zdaj se ne boji več. Tudi je neresnično, da bi mu Skupni dom ne mogel dati kruha, pač pa je res, da je Pastorek odklonil tisti kruh, ki ga uživajo »najvišji generali« naše stranke. Pa ne zato, ker bi se bal očitka koritarstva, ampak zato, ker ni hotel takega kruha, izrečno je rekel, da mu je pre slab, da hoče boljše hrane in boljše obleke. Največ zla pa izhaja iz žene, ki jo je gonil v delo ne le za stranko, ampak tudi v gozd po drva itd.; namesto, da bi jo bil navajal k čitanju, jo je hotel s silo prisiliti, naj bo »Naprejevka«. Ko smo mu to nasilje očitali kot nesocialistično je proglasil to za vmešavanje v »notranje« zadeve. Ravno je, da je končno tudi pri njem zmagalo »prepričanje«, ki ga je zastopala nezavedna žena, in da je »močnejša« polovica podlegla »boljši« polovici. Take posledice nerešenega ženskega vprašanja so se že večkrat in se še bodo marsikje pokazale. Življenje namreč res ni igrača. — Na razna osebna namigavanja itd. ni odgovora, le na očitke, da mu je stranka vzela kruh. A tudi ta odgovor je tak, da bo P. lahko videl, kako se piše o rodbinskih zadevah, kadar to pač mora biti: nič namigavanj, ampak le dejstva.

Prispevajte za tiskovni sklad!

Iz stranke.

s Trbovlje. Krajevna organizacija SSJ in KDZ sklicuje za dne 9. avgusta 1925 ob pol 16. uri na dvorišču g. Pravdičeve

javen shod

s sledečim dnevnim redom:

1. Proti krivični davčni odmeri.
2. Razprava ženske organizacije in njih pravice.
3. Poročilo zadnjega protestnega shoda glede zavlačevanja volitev in tozadevni nadaljni sklepi.

Sodrug - sodružice vsi na shod! s Vrhnika. Članski sestanek SSJ in KDZ na Vrhniki se bo vršil v nedeljo 9. avgusta ob 8. uri zjutraj v gostilni pri »Jurcu«. Udeležba dolžnost.

s Vrhnika. V nedeljo 9. avgusta
pešizlet esperantskih klubov D. Lo-
gatec in Vrhnika v »Stari mlin«. —
Odhod z Vrhnika točno ob pol 15. iz-
pred gostilne Mantua.

s Seja izvrševalnega odbora SSJ
in KDZ se bo vršila 15. in 16. avgu-
sta v Ljubljani. Začetek ob 10. uri.
Prostor naznanimo prihodnjic ali pi-
smeno. — Nadzorstvo se sestane 14.
v sedanjih tajniških prostorih.

Lastnik: »Sloga«, r. z. z. o. p.
Izdajateljica in odgovorna urednica:
Iza Prijateljčeva
(v imenu izvr. odbora SSJ in KDZ.)
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.
8. VIII. 1925 — 2400.

NAZNANILO.

Cenjeno občinstvo v mestu in na deželi vljudno obve-
ščam, da sem iz poznane tovarne »Vesna« v Kamniku

prevzel trgovinski oddelek perila
za dame gospode in otroke, posteljno perilo,
opreme nevest in dojenčkov

v Ljubljani, Dunajska cesta 20 (nasproti kavarne Europa).

Kot bivši dolgoletni, preizkušeni poslovodja trdke
Hamann in upeljan vesčak v perilni stroki se priporočam
cenjenim damam in gospodom s svojim trpežnim in solidnim
blagom po nizkih cenah ter zagotavljam, da bodem s svojo
znano vljudno in solidno postrežbo naročnike vsestransko za-
dovoljil.

Proseč cenjene naklonjenosti bilježim z najodličnejšim
spoštovanjem

JOS. LENARD.

Češko sukno, žensko volneno blago,
perilo, platno, hlačevino, tiskovino itd.

kupite v prvovrstni kakovosti najceneje
v Celju pri „Solncu“.

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drogenik.

Drobnino in galanterijo ter delavsko perilo po
znižanih cenah dobite samo v detajlni trgovini

GASPARI & FANINGER

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Najboljši šivalni stroj

Je edino le

Grietzner in

Pouk v vezenju brez-
plačno.

Večletna garancija.
Delavnica na razpolago

Adler za rod-

binsko in obrtno

rabo v vseh opre-
mah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prešerno-
vega spomenika)

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli
velikosti po najnižji ceni.

Predno kupite

oglejte si v manufakturni in modni trgovini
Miloš Pšeničnik — Celje.

Znižane cene in še pri večjem nakupu znaten popust.
Postrežba solidna! Blago prvovrstno!

NAROČAJTE IN ŠIRITE NAPREJ!

RUSSOLIN

edino hitro učinkujoče sredstvo
za gromadno uničenje

rusov, ščurkov, mra-
velj, pršic, stenic,
bolh, moljev i. t. d.

Za ljudi in živali neškodljivo!

Vsak omo! poseduje natančno
uporabno navodilo.

Garancija za sigurni uspeh!

Dobi se v drogerijah.

Štajerska klet
Maribor, Narodni dom

Kopališka ulica na vogalu Tattenbachove

Najcenejše vino in jabolčnik.

Podzemeljsko kegljišče

Bolni živci!

Kolikor dni je v letu, toliko je postaj trpljenja
za nervoznega, kajti slabi izčrpani živci zgre-
nijo življenje in povzročajo zelo številne boleči-
ne. Zbadanje, omotice, strah, glavobol, brnenje
po ušesih, trepetanje oči, težave pri prebav-
ljanju, pomanjkanje spanja, potenje, zbadanje
v mišicah, nesposobnost za delo in mnogo po-
jav so posledice izčrpanih bolnih živcev.

Kako se rešimo te nesreče?

S pravim KOLA-LECITHIN, ki je za človeštvo
vir dobrote. Pospešuje na čudežen način funk-
cije telesa, krepi hrbtnični možek, možgane,
mišice in ude ter daje moč in veselje do živ-
ljenja.

V boju za zdrave živce

napravi pravi KOLA-LECITHIN mnogokrat ču-
deže, vodi bistvene hranilne snovi do skrajnih
točk proizvodne krvi, poživlja in ohrani mladost
in svežost.

Sicer se pa zamorele sami prepričati, da se
Vam nič neresničnega ne obljublja, ker v na-
slednjih dveh tednih pošljem vsakemu kdor mi
piše popolnoma brezplačno in franco majhno
skatljico KOLA-LECITHIN in knjigo nekega
zdravnika z mnogostransko dolgo preizkušnjo,
ki se je sam boril s to boleznijo.

Sporočite mi takoj Vaš natančen naslov, naker
Vam obljubljeni pošljem takoj popolnoma brez-
plačno.

Založba: E. PASTERNAK, Berlin S. O.
Michaelkirchplatz 13, Abt. 762.

Znižanje cen!

Vsled pozne sezone prodajamo
damske čevlje štev. 34/36 dokler traja
zaloga: platnene Din 80.—, lakaste
Din 195.—, semiš vseh barv Din 150.—,
rujave špangarje pravi ševro Din
140.—, otroški špangarčki in sandale
Din 25.—. Samo pri „VOIKA“,
Ljubljana, Krekov trg šte. 10.

Manufakturna trgovina
M. KUDIŠ - Celje - Gaberje

priporoča svojo veliko zalogo inozemskega, češkega, agleskega
itd. blaga na drobno in debelo po najnižjih konkurenčnih cenah.

Obvestilo in zahvala.

Častim se obveščati cenjeno prebivalstvo Ljubljane in polu-
joče občinstvo, da sva s 1. avgustom prevzela
**restavracijo na glavnem kolo-
dvoru v Ljubljani**

katero bodeva vodila po dolgoletnih skušnjah v kolodvorski re-
stavraciji v Celju ter tudi na svojem novem mestu skrbela za
dovoljiti cenjene goste s priznano prvovrstno kuhinjo, pristnimi
domaćimi in tujimi vini po zmernih cenah ter s prijazno pošteno
in točno postrežbo pridobiti si zaupanje.

Ob tej priliki se iskreno zahvaljujemo vsem dragim gostom
v Celju in okolici za ljubezni poset.

Priporočava se prijazni naklonjenosti z vsem spoštovanjem

Josip in Marija Majdič.

Ostanke

v dolžini
2 do 8 m

20 m močnega cesirja Din 240.—, 20 m trpež-
nega oksforta Din 290.—, 20 m močne modrovine
(druk) Din 290.—, 20 m krasnega kambrika za
otročje in ženske obleke Din 240.—, 10 m hlačevine
dvojno široke (cagja) za moške obleke Din 350.—,

20 m belega platna Din 250.—, 20 m sirovega platna Din 180.—
razpošilja

veletrgovina R. Stermecki, Celje št. 23

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zaslonj,
vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo
za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupoval, dobi
nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500.—
poštne prosto. Trgovci en gros cene.

Najboljše, natrpežnejše in naj-
cenejše dežnike že od 55 Din
naprej dobite v d. mači izdelo-
valnici dežnikov

JOS. VRANJEK
CELJE

Kralja Petra cesta šte. 25.

18 let priznane

kapsule „LARUCIN“

zdravilo najsigurnejše gnojno kapavico
(triper) in bolezn mokril. Škatlja 20 Din
v vsch lekarnah. Direktno: APOTEKA
BLUM, SUBOTICA.

1^a dalmatinski PORTLAND-CEMENT
„TITAN“

Generalno zastopstvo:

M. GREGOVIČ & Co.,
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 7

Telefon 956

Poštni predal 167

Excella

je najboljši in vendar naj-
cenejši stroj za rodbino
in obrt. Nadomestni deli
za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine

za šole, županstva in urade, najmodernejša plakata in vabila za veselice,
letne zahvalnice, Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA